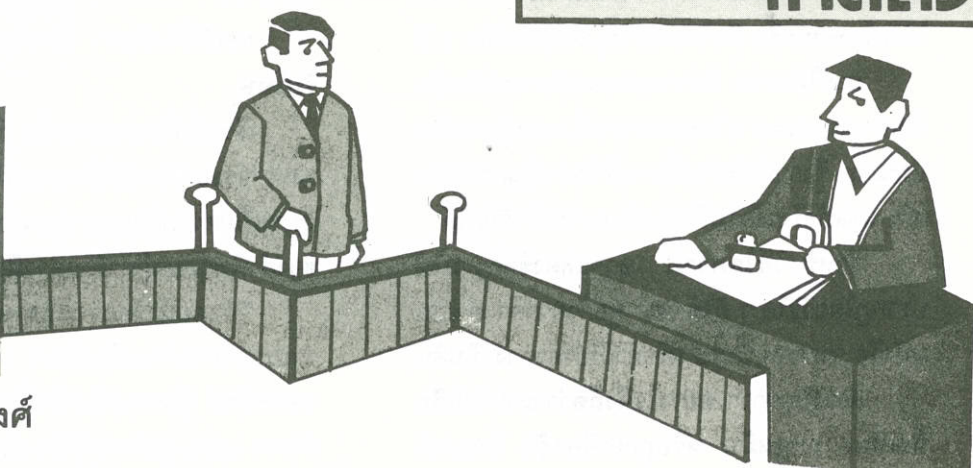

ลงหนังสือพิมพ์ ประกาศจับ เป็นหมิ่นประมาทหรือ?

* ไชติช่วง ทัพวงศ์

คนเราเมื่อไม่พอใจหรือโกรธบุคคลอื่น ก็มักจะระบายความโกรธของตนไม่ได้ และต้องหาทางระบายความโกรธแค้นของตนออกไปในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พุดคำว่าด้วยวาจา เขียนเป็นหนังสือ ทำกิริยาท่าทางต่าง ๆ หรือไม่ก็ทำร้ายผู้อื่นไปเลยทีเดียว ซึ่งถ้าถึงขั้นทำร้ายผู้อื่นก็เป็นความผิดทางอาญา อาจติดคุกได้ แต่การด่าว่าด้วยวาจา เขียนเป็นหนังสือ หรือทำกิริยาท่าทางต่าง ๆ ก็อาจเป็นความผิดในทางอาญา และมีสิทธิติดคุกได้เหมือนกัน

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นเรื่องที่จะใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อระบายความโกรธ เรื่องมีว่า เพื่อนผมคนหนึ่งเป็นนักธุรกิจ เข้าหุ้นกับเพื่อนทำกิจการค้า แล้วเพื่อนผู้นั้นยกยอกเงินก้อนโตดำเนินหลบหนีไป เพื่อนผมไปแจ้งความดำเนินคดีทางอาญา ตำรวจก็ออกมาจับไว้ แต่จับตัวไม่ได้สักที เพื่อนผมแค้นมาก อยากจะประจานว่าเพื่อนคนนั้นมันซี้โกง ด้วยการลงประกาศหมายจับในหนังสือพิมพ์ จะได้หายแค้น พอดีเจอมผมก็เลยถามว่าจะทำได้หรือไม่

* ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 3 อาจารย์พิเศษคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : LL.M. TEMPLE UNIVERSITY, U.S.A.

ผมจึงตอบว่า ทำได้ แต่เราก็อาจจะติดคุกก่อน เพื่อนซี้โกงคนนั้น เพราะว่าจะถูกดำเนินคดีอาญา ข้อหาหมิ่นประมาทได้

แล้วผมก็ต้องอธิบายกฎหมายว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติว่า ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท...ฯลฯ และถ้าหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียงอย่างอื่น กระทำโดยการกระจายเสียง หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีใด...ฯลฯ ตามมาตรา 328 ก็จะได้รับโทษหนักขึ้น คือโทษอย่างสูงจำคุกไม่เกิน 2 ปี

การใส่ความ คือการแสดงพฤติการณ์อันเป็นข้อเท็จจริงประการใดประการหนึ่งของผู้ถูกหมิ่นประมาท ซึ่งการใส่ความนี้อาจเข้าใจว่าเป็นการกล่าวเท็จ แต่แท้จริงแล้วไม่ถึงกับเป็นความเท็จก็ผิดได้

สำหรับวิธีใส่ความ อาจแสดงข้อความให้ปรากฏโดยวิธีใด ๆ ก็ได้ เช่น พูดด้วยวาจา ทำเป็นหนังสือ วาดภาพ บันทึกรูป หรือทำกิริยาท่าทาง เป็นต้น

ส่วนปัญหาว่า อย่างไรจึงถือว่าเป็นการใส่ความ เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง โดยปกติพิจารณาจากความเข้าใจของวิญญาณทั่วไป

ที่กล่าวข้างต้น เป็นเรื่องการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่ในเรื่องหมิ่นประมาทนี้จะต้องอธิบายถึงข้อยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเราคือ

ประการแรก มาตรา 329 บัญญัติว่า “ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

(1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

(2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

(3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือ

สิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ

(4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่อง การดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”

กรณีตามมาตรา 329 นี้ถือว่าการกระทำไม่เป็นความผิด

ประการที่สอง มาตรา 330 บัญญัติว่า ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหาว่า กระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ...แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

กรณีนี้จึงถือว่า มีความผิดอยู่ แต่ไม่ต้องรับโทษ

เรื่องที่เพื่อนผมถามนั้น มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2499/2526 วินิจฉัยไว้ และผลก็คือ การกระทำความกล่าวเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 328 ข้อวินิจฉัยของคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวมีว่า

“จำเลยนำข้อความไปลงหนังสือพิมพ์รายวันว่าประกาศจับโจทก์ในข้อหา หรือฐานความผิดยกยอกทรัพย์ ผู้ใดพบเห็นหรือชี้แนะได้ให้นำส่งสถานีตำรวจ และลงรูปโจทก์ไว้ข้างข้อความดังกล่าว โดยปรากฏว่าขณะจำเลยนำข้อความตามฟ้อง และรูปโจทก์ไปลงโฆษณานั้น จำเลยก็ทราบว่าเป็นการรับราชการมีที่อยู่แน่นอน ซึ่งจำเลยอาจนำเจ้าพนักงานไปจับกุมโจทก์ตามหมายจับได้โดยง่าย ไม่มีความจำเป็นต้องลงโฆษณาประกาศจับทางหนังสือพิมพ์ และข้อความที่ลงโฆษณาย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าโจทก์เป็นคนทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นการหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์ โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง เรื่องที่จำเลยลงโฆษณาก็เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน แม้พนักงานสอบสวนจะออกหมายจับโจทก์จริง การ

เนื่องจากได้ยอมให้เป็นหนี้ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แล้วว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว เพียงแต่ไม่สามารถขอส่วนแบ่งจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น แต่มูลหนี้เดิมยังไม่ระงับ ดังนั้น หากศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายตาม ม. 135 (1) (กรณีไม่มีเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ดำเนินคดีต่อไป) หรือ ม. 135 (2) (กรณีมีเหตุที่ไม่ควรถูกพิพากษาให้ล้มละลาย) เจ้าหนี้ก็ยังมีสิทธินำมูลหนี้อันนี้มาฟ้องคดีใหม่ได้ ทั้งในคดีแพ่งหรือคดีล้มละลาย

5. ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ถ้าขณะที่ก่อนหน้าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ไม่รู้ว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หนี้นั้นก็สมบูรณ์ขึ้นคำขอรับชำระหนี้ได้ ดังนั้น แม้ต่อมาจะมีการโอนหนี้ไปให้ผู้อื่น โดยที่ผู้รับโอนนั้นได้รู้ว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวในขณะที่ก่อนนั้นก็ไม่ได้ทำให้หนี้นั้นเสียไป ผู้รับโอนยังสามารถยื่นขอรับชำระหนี้ได้ เพราะเมื่อผู้โอนมีสิทธิโดยสมบูรณ์แล้ว ผู้รับโอนก็ย่อมได้ไปซึ่งสิทธิอันนั้นด้วย

6. ถ้าศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย อันเกิดจาก

การขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ตาม ม. 63 หรือปลดจากการล้มละลายตาม ม. 68 ประกอบกับ ม. 72 (4) และ ม. 77 ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการล้มละลายและหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงที่อาจจะขอรับชำระได้แต่ไม่ได้ยื่นขอไว้ ส่วนหนี้ที่ไม่หลุดพ้นนั้นนอกจากตาม ม. 77 (1), (2) แล้ว ยังมีหนี้ที่ไม่อาจขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายด้วย ดังนั้น กรณีเจ้าหนี้ยอมให้เป็นหนี้โดยรู้อยู่แล้วว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวซึ่งเป็นหนี้ที่ไม่อาจขอรับชำระได้ตาม ม. 94 (2) นั้น เจ้าหนี้ยังสามารถนำมาฟ้องคดีใหม่ได้ทั้งคดีล้มละลาย ภายใต้อายุความแห่งมูลหนี้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าหากท่าน “พลาดท่า” ไป ยอมให้ลูกหนี้กู้เงินทั้ง ๆ ที่ลูกหนี้มีพฤติกรรมหนี้สินล้นพ้นตัวตามข้อสันนิษฐานของ ม. 8 นั้น ขออย่าได้ตกใจเพราะท่านยังมีทางออกได้อีกหลายวิธี ลองสำรวจดูให้ดูว่ามีช่องทางไหนบ้าง อย่ายอมปล่อยให้หนี้สูญง่าย ๆ นะครับ โดยเฉพาะท่านพนักงานสินเชื่อทั้งหลาย ! ■□

ลงหนังสือพิมพ์ประกาศจับ เป็นหมิ่นประมาทหรือ

กระทำของจำเลยก็เป็นความผิดตาม ป.อ.ม. 328”

เพื่อนผมได้ฟังคำอธิบายแล้วก็ได้แต่โมโหใจไปกับผม หาวว่าเพื่อนถูกโกงชัด ๆ แต่กฎหมายก็ไม่ให้ความเป็นธรรมเลย ผมจึงต้องปลอบว่า กฎหมายให้ความเป็นธรรมอยู่ โดยกำหนดให้แสวงหาความเป็นธรรมด้วยความชอบธรรมไง มิฉะนั้นแล้วก็จะเกิดเหตุวุ่นวายไม่รู้จบ

...และเพื่อให้ไม่ให้เสียเที่ยว ผมก็เลยบอกเพื่อนไปว่า ผมเคยพบเห็นเขาลงประกาศหนังสือพิมพ์ก็มี แต่เลี้ยงไปใช้ข้อความที่ไม่เป็นหมิ่นประมาทเสีย เช่น ลงข้อความว่า คนหาย...ใครรู้ที่อยู่โปรดแจ้ง...หรือนำตัวกลับมาได้จะให้รางวัล...หรือต้องการพบนาย...หรือประกาศให้อภัย... เป็นต้น...อย่างนี้ก็คงพอสะใจบ้าง ■■